

Raportul anual CDA 2022

1. PERFORMANȚĂ GENERALĂ

Pe parcursul anului 2022, CDA a furnizat:

- 118853 consiliere și asistență juridică gratuită pentru solicitanții de azil și refugiați și facilitează accesul la asistență juridică ori de câte ori este posibil.
- 320 de vizite de monitorizare a frontierelor efectuate
- 393 de persoane în interes de cauză au beneficiat de asistență juridică la Birourile de protecție din centrele de înrolare în numerar
- 197 de intervenții cu autoritățile înregistrate în proGress
- 514 consilieri pentru refugiații non-ucraineni înregistrați în proGress
- 24 de vizite de monitorizare a condițiilor de primire și detenție în toate unitățile aflate sub supravegherea Ministerului Afacerilor Interne
- 17 instruiri au fost oferite Guvernului cu privire la accesul la teritoriu și procedurile de azil: instruiri pentru poliția de frontieră, personalul centrului de detenție și cazare, autoritățile pentru protecția copilului privind legislația refugiaților; facilitarea consolidării capacităților judecătorilor, apărătorilor publici și personalului guvernamental.
- 6 Determinarea și integrarea statutului de refugiat: probleme sistemice prin angajament judiciar și litigare strategică abordate
- CDA a îmbunătățit și menținut comunicarea cu solicitanții de azil și refugiații, facilitând participarea acestora la activitățile organizate de LCA pe parcursul implementării proiectului. CDA a menținut o comunicare strânsă prin "linia verde" și solicitări online care vor permite intervenția promptă în cazuri.
- 44 de solicitanți ai statutului de apatrizi, apatrizi și persoane expuse riscului de a deveni apatrizi au oferit consiliere juridică gratuită și au facilitat accesul la asistență juridică ori de câte ori a fost posibil.
- 65 de avocați CDA au beneficiat de instruire la locul de muncă în domenii ce țin de monitorizarea frontierei, consiliere juridică, azil, apatridie, GBV, PSEA, identificarea vulnerabilităților.

1. Accesul la teritoriul Republicii Moldova

➤ VIZITE DE MONITORIZARE LA CENTRUL DE CAZARE PENTRU MIGRANȚI (MAC)

În perioada 01.01.2022-31.12.2022, ECV a efectuat **12** vizite de monitorizare a protecției și 13 intervenții la Centrul de Cazare a Migranților (MAC), 32 de străini beneficiind de 69 de ședințe individuale de consiliere. 29 de persoane au fost plasate în custodie publică în MAC. 7 străini din MAC cu sprijinul LCA au depus cereri de azil. Țările de origine ale AS în detenție - Federația Rusă 4, Siria 5, Turcia 12, Azerbaidjan-3 apatrid Georgia 1.

Toate sistemele auxiliare solicită azil după ce sunt plasate în MAC. De obicei, ei nu își cunosc drepturile. De obicei, sistemul auxiliar a depășit termenul legal de 90 de zile pe teritoriu, doar unii au trecut ilegal frontiera (Persoanele originare din Turcia care au trecut ilegal frontiera au fost plasate în MAC, dar nu au solicitat neapărat azil în MD - conform BP, aceste persoane au aflat că pot solicita cu ușurință azil în țările UE dacă vin din UA, ceea ce au încercat să facă, dar au fost prinși de Poliția de Frontieră pentru trecerea frontierei MD spre UA).

Litigare strategică privind detenția:

LCA a furnizat informații instanței de judecată pentru 2 AS din Comrat și Curții de Apel Chișinău și, ca urmare, AS a fost eliberat din custodia publică.

LCA a oferit documente și a oferit informații pentru 2 AS din Federația Rusă la Judecătoria Bălți, însă aceștia au respins faptul că sunt AS și au prelungit arestul public, judecătorul a informat solicitantul de azil că vor fi liberi doar atunci când BMA va lua o decizie finală. LCA a avut o întâlnire cu reprezentanții BMA pentru a lua o decizie cât mai curând posibil, deoarece aceste sisteme auxiliare se află în detenție și ar trebui să fie o prioritate. Rezultatul este în așteptare.

➤ VIZITE DE MONITORIZARE LA IAC

Pentru monitorizarea și prevenirea cazurilor de refoolment, LCA a efectuat 12 vizite de **monitorizare la punctul de trecere a frontierei Aeroportului Internațional Chișinău (IAC)** și monitorizează cursele Istanbul-Chișinău și Varșovia-Chișinău, luni sau joi, la ora 20:40. Monitorul de frontieră LCA a avut acces în zona de tranzit, iar în timpul vizitelor nu au fost înregistrate incidente. 23 de străini au solicitat azil pe aeroport până la 30 septembrie din: Azerbaidjan - 2, United Kingdom-1, Apatrid (venind din Rusia) - 1, Rusia-6, Ucraina - 8, Belarus-1, Tadjikistan-2, Afganistan -1, Uzbekistan- 1. Acești oameni nu solicită azil în Moldova. Ei aplică pentru o viză pentru a călători, lucra sau studia în MD. După verificarea documentelor, Poliția de Frontieră nu acordă accesul, invocând faptul că viza a fost falsificată. De asemenea, există situații cu cetățeni ucraineni accesul nu este permis dacă nu au un pașaport valabil, chiar dacă li se permite să călătorească doar cu un act de identitate în toate țările UE.

Rapoartele vizitelor de monitorizare la IAC au fost comunicate Inspectoratului General al Poliției de Frontieră. Din cauza războiului care a început pe 24 februarie 2022 și până pe 15 aprilie 2022 Aeroportul Internațional Chișinău a fost închis, nu au existat zboruri din motive de securitate. După 16 aprilie 2022, rutele aeriene sunt doar prin și dinspre România. IAC are un panou informativ și pliante actualizate privind azilul în Moldova. Există 2 camere funcționale pentru solicitanții de azil. 1 cameră este folosită de FRONTEX de când a început războiul.

2. Accesul la procedurile de determinare a statutului și calitatea acestora au fost îmbunătățite

În perioada 01.01.2022-31.12.2022, LCA a asistat,

- 166 beneficiari (72 refugiați și 94 AS)
- 55 de intervenții pe lângă autoritățile statului în ceea ce privește (autoritățile din domeniul azilului, autoritățile de frontieră, autoritățile civile, autoritățile de asistență juridică gratuită) pentru a facilita comunicarea dintre guvern și solicitanții de azil și refugiați.
- 5 vize online pentru refugiați Cei care primesc statutul de refugiat în RM își pot invita membrii familiei în Moldova prin intermediul procesului de viză online. CDA a ajutat 5

refugiați să solicite o viză online pentru soțiile lor cu copii sau mamele să vină în Moldova

LCA a oferit consiliere și asistență juridică pe parcursul procedurii RSD pentru 33 de cereri individuale de azil. Interviuurile individuale prezintă un interes deosebit, deoarece sunt cu resortisanți ai țărilor a 3-a, de obicei cu cetățenie rusă sau belarusă, dar care au un permis de ședere în UA de mai mulți ani.

Centru de cazare temporară

- 24 de vizite regulate au fost efectuate la Centrul de Cazare Temporară.
- Au fost realizate 115 sesiuni individuale de consiliere cu 77 de solicitanți de azil din Ucraina, Siria, Turcia, Georgia, Federația Rusă.
- 10 solicitanți de azil au fost redirecționați către Consiliul Național de Ajutor (ANL)

3. Monitorizarea jurisprudenței privind determinarea statutului de refugiat (RSD)

38 de cazuri RSD monitorizate la nivel judiciar. La sfârșitul perioadei de raportare, existau 19 cauze pendinte la Judecătoria Chișinău: 15 cauze pendinte la Curtea de Apel și 4 cauze pendinte la Curtea Supremă de Justiție.

3 decizii emise de instanțele naționale în perioada de raportare:

- 3 decizii pozitive la Curtea Supremă

Avocații care reprezintă cauzele:

- Avocați NLAC – 30 cauze (7 avocați).
- Avocat LCA – 3 cauze (un avocat).

4. Integrare și soluții în Moldova

25 de refugiați au fost consiliați cu privire la procedura de integrare și naturalizare. Sunt active 41 de cazuri de naturalizare. 6 cazuri au primit cetățenia.

5. Vulnerabilitatea azilului în Moldova

LCA a oferit consiliere și asistență juridică pentru mai mult de 10.000 de refugiați din Ucraina cu privire la probleme de documentare, acces la servicii medicale, drepturi de muncă și înscriere la școli.

LCA a oferit 1 instruire pentru 25 de autorități de asistență socială și protecție a copilului din Ștefan Vodă. A fost înființată o rețea de comunicare cu autoritățile. 4 sesiuni de informare la nivel local în regiunea Ștefan Vodă organizate pentru 50 de autorități locale, inclusiv protecția copilului.

CDA a asistat 156 de cazuri privind copiii fără documente, copiii separați, copiii neînsoțiți, accesul lor la teritoriu și la un mediu sigur.

6. Situația de urgență din Ucraina: îmbunătățirea monitorizării condițiilor de primire.

➤ VIZITE DE MONITORIZARE LA PB și BPS MD

Începând cu 24 februarie, CDA efectuează zilnic **320 de vizite de monitorizare la punctele de trecere a frontierei de la** Palanca, Otaci, Cahul, Giurgiulești. O dată pe săptămână vizităm Ocnîța, Criva-Mămăligă, Unguri, Briceni, Lipcani, Larga, Mirnoe-Tabaki, Cișmichioi, Costești-Stanca, Sculeni, Leușeni, Tudora, Basarabeasca, Ceadâr-Lunga1, Ceadâr-Lunga2, Vulcănești-Vinogradnoe unde este redus fluxul de mașini și pietoni. În ultima vreme, nu există cereri de azil.

BCP Etulia – Fricăței închis temporar

CDA a efectuat, de asemenea, unele vizite la Sectoarele Poliției de Frontieră, cum ar fi BPS Valea Perjei, BPS Tudora, BPS Criva și BPS Basarabeasca.

PTF Palanca, Tudora-2, Otaci, Cahul, Giurgiulești Ocnita, Criva-Mamaliga, Unguri, Briceni, Lipcani, Larga, Mirnoe-Tabaki, Cismichioi, Costesti-Stanca, Sculeni, Leuseni, Tudora-2, Basarabeasca, Ceadâr-Lunga1, Ceadâr-Lunga2, Vulcănești-Vinogradnoe au panoul informativ vechi. **Toate punctele de trecere a frontierei** și sectoarele poliției de frontieră Valea Perjei, Tudora, Criva și Basarabeasca au pliante actualizate privind azilul în Republica Moldova, dar acesta nu este accesibil publicului.

Există 3 camere funcționale pentru solicitanții de azil în sectorul poliției de frontieră Tudora-1, care este situat de la PTF "Palanca" și "Tudora-2" timp de aproximativ 10 minute de conducere. (Vizita a avut loc pe 7 aprilie 2022) Camerele de supraveghere pe care le aveau anul trecut în aceste 3 camere au fost eliminate. *CDA a fost informată că încăperile de la Poliția Sectorului nu sunt folosite pentru AS, deoarece toate sunt duse la refugiatul taberei. Este tabăra temporară de refugiați (centrul de sortare din corturi) de la Palanca, unde oamenii nu pot sta mai mult de 72 de ore.*

Există 2 camere funcționale pentru solicitanții de azil în sectorul poliției de frontieră Basarabeasca, care este situat de la PTF Basarabeasca pentru aproximativ 2 minute de conducere.

Palanca a înregistrat cel mai mare număr de solicitanți de azil, cu 4921 -1/1/2022-12/31/2022

În timp ce în Chișinău refugiații sunt găzduiți în cea mai mare parte în RAC-uri, în teritoriul refugiații sunt în case private. Cel mai mare număr de refugiați este atestat în regiunile Căușeni și Ștefan Vodă.

CDA a oferit un total de consiliere individuală 118853 refugiaților din întreaga țară.

72 de refugiați au beneficiat de cursuri de limba română oferite de liceul Suhomlinski din Bălți, Edineț, Otaci și Ungheni.

Ordinul Ministerului Educației nr.178 din 15 martie 2022 privind înscrierea în instituțiile de învățământ general a copiilor din familii de refugiați din Ucraina, art.140 din Codul educației, Hotărârea Comisiei pentru Situații Excepționale din 15.03.2022, Legea cu privire la azil, Legea nr.274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova prevede dreptul copiilor refugiați de a fi înscriși în școli în aceleași condiții și cetățeni ai RM. Cu

eforturile ofițerului de protecție a copilului LCA și consilierilor juridici din Căușeni, a fost deschis un nou grup de copii pentru a găzdui 20 de copii ucraineni în grădinița locală.

Cu suportul CDA, Oficiul Avocatului Poporului a pregătit două rapoarte privind monitorizarea respectării drepturilor străinilor din Ucraina în contextul stării de urgență pentru perioada 25 februarie – 30 aprilie 2022 cu recomandări pentru actorii statali cheie în gestionarea planului de răspuns la refugiați privind condițiile de primire. <https://cda.md/wp-content/uploads/2022/06/Final-Raport-nr.1-persoane-stra%C86ine-refugiate-engl.pdf> Raportul menționează prima recomandare de acordare a protecției temporare străinilor din Ucraina.

Direcția Generală Situații de Urgență a beneficiat de suport tehnic prin acoperirea facturilor la energia electrică pentru adăposturile temporare pentru refugiați Palanca, Cahul, Bălți, Calaraseuca.

7. Apatridia prevenită și redusă în Moldova

În perioada de raportare:

- 37 de apatrizi au beneficiat de consiliere și asistență juridică
- 7 noi solicitanți de statut de apatrid asistați în timpul procedurii SSD.
- LCA a organizat o sesiune de sensibilizare în toată țara cu autoritățile locale privind identificarea apatrizilor și a persoanelor fără acte și trimiterea acestora către ECV. CDA a distribuit calendare cu informații despre serviciile CDA, apatridie, refugiați, persoane fără acte tuturor autorităților locale din RM.
- CDA, s-a concentrat nu numai pe grupurile de refugiați care curg din partea Ucrainei, unde au fost găsite cazuri de risc de apatridie, ci și pe cazurile locale. Colaborarea cu asistenții sociali ne-a ajutat să identificăm cazurile de risc de apatridie.
- CDA, în vizitele lor regulate la RAC, a detectat noile cazuri cu care am început să lucrăm.
- Persoanele care au fugit din Ucraina cu rădăcini familiale în RM au fost interesate să aplice pentru cetățenia moldovenească, au fost demarate 4 proceduri.
- 5 cazuri de refugiați și străini care au ajuns la termenul legal de ședere au fost asistați în procedura de naturalizare.
- 1 cauză prezentată în instanța de judecată privind refuzul ASP de a accepta cererea pentru buletinul/pașaportul moldovenesc din cauza lipsei certificatului de naștere.
- Cel mai mare număr de cazuri expuse riscului de a fi apatrizi sunt copiii născuți în Ucraina sau Rusia fără certificate de naștere sau orice altă confirmare a nașterii. CDA asistă și încearcă să accelereze astfel de cazuri cu sprijinul ONG-ului „10 Kvitnea”.